

dersøgelsen fra 1916 for Tjenestemands- og andre Familier. Øverst er Udgifterne ansat efter deres absolute Beløb, nederst efter deres procentvise Andel i det hele Budget. Jeg maa gøre opmærksom paa, at de to Tavler, der angiver Udgifternes absolute Beløb, ikke kan sammenlignes umiddelbart, da Skalaen af Hensyn til Budgetterne med de store Indtægter har maattet gøres forskellig; derimod er Søjlerne forneden, der angiver Udgifternes relative Størrelse, ansat efter samme Skala, men der ligger 7 Aar imellem dem med en mægtig Prisforaandring.

Der er overalt skelnet mellem 5 Grupper af Udgifter: i Bunden af hver Søjle er angivet Udgiften til Fødevarer, derefter til Beklædning incl. Vask, saa Husleje, saa Lys og Varme og endelig Diverse, altsaa alle andre Udgifter, end hvad der er medgaaet til de fire særlige Livsformødenheder. Af de mange Udgifter, denne Gruppe omfatter, skal jeg bl. a. fremhæve Udgifterne til Spiritus og Tobak, Fornøelse og Anskaffelse af Inventar, Skatter, Læge og Medicin, Kontingenter og Præmier til Forsikring og Foreninger, Undervisning, Rejser, Fornøjelser, Hjælp i Huset, Gaver til Personer udenfor Husstanden o. s. v.

Som det vil ses af Tegningerne kommer den Post, der kaldes Diverse, til at udgøre en stadig større Del af Budgettet, jo større dette er. Den udgør 30 pCt. af Budgettet paa 2500 Kr. stigende til 45 pCt. af Budgettet paa 6000 Kr. og 64 pCt. af de store Budgetter paa 10—20,000 Kr. De andre, særlig nævnte Poster stiger med andre Ord ikke i samme Grad, som Husstandens Velstand stiger.

Relativt set gaar navnlig Udgifterne til Beklædning og Fødevarer nedad fra det mindre til det større Budget; en Erfaring, man iøvrigt altid har gjort ved de statistiske Undersøgelser af Forbruget.

Der kunde være Tale om, at man ved Beregningen af Pristallet ikke tog de Udgifter med i Betragtning, som er kaldet Diverse, men kun Udgifterne til Fødevarer, Klæder, Husleje, Belysning og Brændsel.

For det første vil Udgifterne under »Diverse« have et langt mere individuelt Præg, selv om de i og for sig kan være nødvendige nok. Det stiller sig anderledes med Udgifter til Fødevarer, Klæder o. s. v.; de haves i alle Familier. Endvidere kan man for en stor Del ikke beregne Priser for Udgifter, der falder ind under Diverse, og derfor heller ikke Prisfluktuationerne. For saadanne Udgifter som Forsikringspræmier, Fornøjelser, Gaver m. fl. vil det blive ganske skønsmæssigt, om man skal ansætte en Opgang eller Nedgang i Prisen. For Fødevarer, Beklædningsgenstande, Husleje, Belysning og Brændsel kan man derimod faa virkelige Priser at holde sig til. Jeg vil dog indrømme, at det ikke behøver at være netop kun disse fire Grupper af Fornødenheder, en og anden af dem kunde udelades eller visse andre føjes til, men de 4 Poster er dog dem, man maa lægge Hovedvægten paa. Man maa imidlertid tage i Betragtning, at hvis man kun tager Prisbevægelsen for denne Del af Budgettet og ikke for hele Budgettet med i Beregningen, vil det virke forskelligt for de forskellige Indtægtsklasser, netop fordi de 4 Poster udgør en forskellig Del af dem. Tænker man sig, at en Prisstigning paa f. Eks. 10 pCt. skal tillægges den Del af Budgettet, som de 4 Poster udgør, vil det for et Budget paa 2500 Kr. blive 10 pCt. af ca. 1800 Kr. = 180 Kr., for et Budget paa 4000 Kr. 10 pCt. af 2500 Kr. = 250 Kr. og for et Budget paa 6000 Kr. 10 pCt. af 3300 Kr. = 330 Kr.; for de tre Budgetter kommer Tillægget til at udgøre henholdsvis 7,2, 6,2 og 5,5 pCt. Der vilde altsaa fremkomme en vis Forrykkelse af den Afstand, der oprindeligt bestod mellem Lønningerne. De største Indtægter vilde faa forholdsvis mindst lagt til, men ogsaa forholdsvis mindst trukket fra, hvis det skulde gaa den Vej. Jeg kan tænke mig den Indvending fremsat mod at benytte Budgetterne for 1916, at disse viser Forholdene under en knugende Dyrtsperiode og derfor i ikke ringe Grad afviger fra Forholdene, som de har været under normale Tilstande. Dette er selvfølgelig rigtigt, men man kan hertil sige, at for det første ved man ikke, om